

MAVZU: KASB — MUSTAQIL HAYOT POYDEVORI

Chirchiq shahar 1-son texnikumi Xalqaro ta`lim dasturlarini muvofiqlashtirish bo`limi Marketing bo'yicha menejer mutaxassisi:

Matkarimova Adolat Urinbayevna

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada kasb-hunarning inson hayotidagi o`rni, uning mustaqil hayot shakllanishidagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, yoshlar hayotida kasb tanlash mas`uliyati, kasb-hunar ta`limining roli hamda hunarli insonning jamiyat taraqqiyotidagi o`rni haqida va zamonavuy kasblarning hayotimizga kirib kelishi haqidaz*

l fikr yuritilgan. Maqola kasb-hunar maktablari va kollej o`quvchilari uchun mo`ljallangan bo`lib, ularning kasb tanlashga bo`lgan munosabatini shakllantirishga xizmat qiladi.

**Kalit so`zlar:** *kasb, hunar, mustaqil hayot, yoshlar, mehnat, kasb-hunar ta`limi.*

Kirish

Bugungi globallashuv va tezkor rivojlanish davrida inson hayotida kasb tanlash masalasi eng muhim va dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Q o`rni, mustaqil hayot sari qo`ygan eng muhim qadamidir. To`g`ri tanlangan kasb shaxsning nafaqat moddiy farovonligini, balki ma`naviy qoniqishini, jamiyatdagi hurmati va kelajagini ham belgilab beradi.

Ayniqsa, bugungi yoshlar oldida turgan eng mas`uliyatli vazifalardan biri inson hayotida uzoq yillar davomida hamroh bo`lib, uning mustaqil hayotini shakllantiradi.

Bugungi kunda jamiyat taraqqiyoti, iqtisodiy rivojlanish va ijtimoiy barqarorlik inson omiliga, ayniqsa, yoshlarning bilimli va kasb-hunarli bo`lib voyaga yetishiga bevosita bog`liqdir. Shu boisdan ham kasb tanlash masalasi har bir inson hayotidagi eng muhim va mas`uliyatli qarorlardan biri hisoblanadi. Kasb — bu shunchaki mehnat faoliyati emas, balki insonning jamiyatdagi o`rni, hayotga bo`lgan

munosabati va mustaqil hayot sari qo‘ygan muhim qadami hisoblanadi. Yana zamonaviy kasblarning kirib kelishi va ularning hayotimizni yanada qulayliklarga imkon berishi.

ASOSIY QISM Mustaqil hayotga qadam qo‘ygan inson o‘zini moddiy va ma‘naviy jihatdan ta‘minlay olishi, jamiyatda o‘z o‘rniga ega bo‘lishi lozim. Bu esa, eng avvalo, kasb-hunar egallash orqali amalga oshadi. Shu jihatdan olganda, “Kasb — mustaqil hayot poydevori” degan fikr chuqur mazmun va hayotiy ahamiyatga ega.

Kasb tushunchasi va uning jamiyatdagi o‘rni

Kasb — bu inson tomonidan muayyan bilim, malaka va tajriba asosida bajariladigan, jamiyat uchun foydali bo‘lgan faoliyatdir. Har bir kasb jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladi. Shifokor inson salomatligini saqlasa, muhandis ishlab chiqarishni rivojlantiradi, o‘qituvchi esa barkamol avlodni tarbiyalaydi. Quruvchi esa bino va inshootlarni yaratadi.

Kasb egallagan inson jamiyatda hurmatga sazovor bo‘ladi. Chunki u o‘z mehnati bilan yashaydi, boshqalarga foyda keltiradi va jamiyat rivojiga hissa qo‘shadi. Shu boisdan ham kasb inson hayotining ajralmas qismi hisoblanadi.

Mustaqil hayot tushunchasi va kasbning ahamiyati

Mustaqil hayot — bu insonning o‘z mehnati evaziga yashashi, o‘z qarorlarini mustaqil qabul qilishi va jamiyatda faol ishtirok etishidir. Mustaqil hayotning eng asosiy tayanchi kasb hisoblanadi. Kasbsiz inson iqtisodiy jihatdan boshqalarga qaram bo‘lib qoladi, bu esa uning hayot sifatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Kasb insonni moddiy jihatdan ta‘minlabgina qolmay, balki unga ishonch, barqarorlik va kelajakka umid bag‘ishlaydi. Shu sababli kasb — mustaqil hayotning poydevori hisoblanadi.

Yoshlar hayotida kasb tanlashning ahamiyati

Yoshlar hayotida kasb tanlash eng muhim bosqichlardan biridir. Bu tanlov insonning kelajakdagi hayot yo‘lini belgilab beradi. To‘g‘ri tanlangan kasb insonni baxtli va muvaffaqiyatli qiladi, noto‘g‘ri tanlov esa ko‘plab muammolarga sabab bo‘lishi mumkin.

Kasb tanlash jarayonida yoshlar o'z qiziqishlari, qobiliyatlari va salohiyatini to'g'ri baholashi zarur. Shuningdek, zamonaviy mehnat bozoridagi talablarni hisobga olish ham muhim ahamiyatga ega.

Kasb-hunar ta'limi va uning roli

Kasb-hunar ta'limi yoshlarni amaliy bilim va ko'nikmalar bilan qurollantiradi. Bugungi kunda ish beruvchilar nazariy bilimdan ko'ra amaliy malakaga ko'proq e'tibor qaratmoqda. Shu sababli kasb-hunar maktablari va kollejlarda berilayotgan ta'lim yoshlarning mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishini ta'minlaydi.

Kasb-hunar ta'limi orqali yoshlar intizom, mas'uliyat, mehnatsevarlik kabi muhim fazilatlarni egallaydi. Bu esa ularni mustaqil hayotga tayyorlaydi.

Hunarli inson — jamiyat taraqqiyoti garovi

Xalqimizda "Hunarli odam xor bo'lmas" degan hikmatli so'z bor. Haqiqatan ham hunarli inson jamiyatda doimo o'z o'rniga ega bo'ladi. Bugungi kunda sanoat, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish, axborot texnologiyalari kabi sohalarda malakali mutaxassislarga talab ortib bormoqda.

Hunarli yoshlar jamiyat taraqqiyotining asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, mamlakat ravnaqiga munosib hissa qo'shadi. Yana aytib otishimiz kerak bolgan kasblar-

Bugungi kugungi kunda jamiyat hayotida zamonaviy kasblarning o'rni juda muhim ahamiyatga ega. Fan va texnologiyalar tez sur'atlar bilan rivojlanib borayotgan bir davrda eski kasblar bilan bir qatorda mutlaqo yangi kasblar paydo bo'lmoqda. Shu sababli yoshlar zamon talabiga mos kasb tanlashi va uni chuqur o'rganishi zarur.

Hozirgi davrda eng talabgir zamonaviy kasblar asosan axborot texnologiyalari bilan bog'liq. Dasturchi, web-dizayner, mobil ilova ishlab chiquvchi, kiberxavfsizlik mutaxassisi, ma'lumotlar tahlilchisi kabi kasblar nafaqat mamlakatimizda, balki butun dunyoda yuqori baholanadi. Bu kasblarning afzalligi shundaki, ular orqali masofadan turib ishlash, ya'ni uydan chiqmasdan daromad topish imkoniyati mavjud.

Internet va raqamli texnologiyalar rivoji natijasida SMM mutaxassisi, blogger, kontent yaratuvchi, targetolog kabi kasblar ham ommalashdi. Bu kasblar ijtimoiy tarmoqlar bilan ishlash, reklama yaratish va auditoriya bilan muloqot qilishni talab etadi. Yoshlar bu sohalarda ijodkorlik va zamonaviy fikrlash orqali o'z o'rnini topa oladilar.

Zamonaviy kasblar faqat IT sohasigagina tegishli emas. Texnik va sanoat yo'nalishlarida ham katta o'zgarishlar yuz bermoqda. Robototexnika, avtomatlashtirish, CNC stanoklari, elektromobillar bilan bog'liq kasblar bugungi kunda juda dolzarb hisoblanadi. Elektrik, payvandchi, avtomexanik kabi kasblar zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashib, yanada muhim bo'lib bormoqda.

Zamonaviy kasblarni o'rganishda kasb-hunar texnikumlari va o'quv markazlarining roli katta. Bu maskanlarda o'quvchilar nazariy bilim bilan birga amaliy ko'nikmalarni ham egallaydilar. Amaliy mashg'ulotlar va ishlab chiqarish amaliyoti yoshlarning kelajakda ish topishiga katta yordam beradi. Xulosa

zamonaviy kasb tanlash — bu kelajakni tanlash demakdir. Har bir yosh o'z qiziqishi, qobiliyati va imkoniyatlarini hisobga olgan holda kasb tanlasa, jamiyatda o'z o'rnini topa oladi va kelajakda muvaffaqiyatli hayot kechiradi.

Xulosa qilib aytganda, kasb — inson hayotining eng muhim omillaridan biri bo'lib, mustaqil hayotning mustahkam poydevorini yaratadi. Kasb egallagan inson jamiyatda o'z o'rnini topadi, iqtisodiy jihatdan mustaqil bo'ladi va kelajakka ishonch bilan qaraydi.

Har bir yosh kasb tanlash masalasiga jiddiy va mas'uliyat bilan yondashishi, o'z qobiliyatlariga mos kasbni tanlab, uni mukammal egallashi lozim. Chunki kasb — bu nafaqat bugungi kun, balki kelajak hayot uchun ham eng muhim sarmoyadir.

1. FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
3. I. Karimov. *Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch*. — Toshkent.
4. Sh. Mirziyoyev. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. — Toshkent.

5. Pedagogika va kasb ta'limiga oid metodik qo'llanmalar.
6. Mehnat bozori va kasb tanlashga oid maqolalar to'plami
7. Sh. Mirziyoyev. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. — Toshkent.
8. Pedagogika va kasb ta'limiga oid metodik qo'llanmalg.